

***Hotărârea din 17 noiembrie 2011 pronunțată de Curtea Europeană de Justiție
în cauza C—327/10 Hypotečni banka vs. Udo Mike Lindner.
Interpretarea art. 81 TFUE, art. 16 alin. (2), art. 17 pct. 3 și art. 24 din
Regulamentul (CE) nr. 44/2001 și art. 6 alin. (1) din Directiva 93(13) CEE a
Consiliului din 5 aprilie 1993***

Antonia Constantin – procuror șef adjunct Secția Judiciară

Introducere

Instanța de la Luxembourg a răspuns în această cauză la o întrebare preliminară, sesizată fiind de o instanță cehă referitor la interpretarea normelor de competență în cadrul litigiilor cu element de extraneitate în contractele încheiate cu consumatorii.

Curtea Europeană de Justiție a statuat că instanțele cehe sunt competente să soluționeze acțiunea formulată de bancă împotriva pârâtului, în măsura în care sunt în imposibilitate de a localiza domiciliul său actual și acesta din urmă nu i-a comunicat băncii schimbarea de domiciliu, astfel cum era prevăzut în contractul încheiat.

În esență, interpretarea normelor s-a realizat într-o manieră care conciliază interesele contradictorii în discuție și asigură un just echilibru între drepturile reclamantului (care nu trebuie să fie confruntat cu o denegare de dreptate) și dreptul de apărare al pârâtului, statuându-se și asupra limitelor dreptului la apărare și asupra condițiilor pe care trebuie să le îndeplinească restrângerile dreptului, pentru a fi considerate conforme art. 52 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.

*

Prezentarea cauzei și interpretarea Curții Europene de Justiție

În cauza în care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri preliminare, pârâtul, dl. Lindner era resortisant german care la data încheierii contractului de credit ipotecar domicilia în Rep. Cehă. Întrucât pârâtul nu locuia la niciuna dintre adresele cunoscute de instanța de trimitere și dat fiind că aceasta nu a putut stabili o altă reședință a pârâtului pe teritoriul Republicii Cehe, instanța a acționat în conformitate cu Codul de procedură civilă ceh și a desemnat un curator pentru pârâtul considerat persoană cu domiciliu necunoscut.(par. 20, 21, 22 și 25 din hotărâre).

Prin Hotărârea din 17 noiembrie 2011 pronunțată în cauza C-327/10 *Hypotečni banka vs. Udo Mike Lindner*, Curtea Europeană de Justiție a stabilit că:

1. Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie

civilă și comercială trebuie interpretate în sensul că aplicarea normelor prevăzute de acesta presupune ca situația în discuție în litigiul cu care a fost sesizată instanța dintr-un stat membru să fie de natură să ridice probleme cu privire la stabilirea competenței internaționale a acestei instanțe.

O astfel de situație există într-un caz precum cel în discuție în acțiunea principală în care o instanță a unui stat membru este sesizată cu o acțiune introdusă împotriva unui resortisant al unui alt stat membru a cărui adresă nu este cunoscută de această instanță.

2. Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretat în sensul că:

- într-o situație precum cea în discuție în acțiunea principală, în care un consumator care este parte la un contract de împrumut imobiliar pe termen lung și care are obligația de a informa concontractantul cu privire la orice schimbare de adresă, renunță la domiciliul său înainte de a se introduce împotriva sa o acțiune privind încălcarea obligațiilor contractuale, instanțele statului membru pe teritoriul căruia se află ultimul domiciliu cunoscut al consumatorului sunt competente, în temeiul art. 16 alin. (2) din regulamentul respectiv să soluționeze această acțiune, în cazul în care nu reușesc să stabilească, potrivit art. 59 din același regulament domiciliul actual al pârâtului și nici nu dispun de indicii doveditoare care să le permită să concluzioneze că acesta domiciliază efectiv în afara teritoriului Uniunii Europene¹;

- acest regulament nu se opune aplicării unei dispoziții de drept procedural intern al unui stat membru care, ca urmare a preocupării de a se evita o situație de denegare de dreptate, permite declanșarea de acțiuni în justiție împotriva unei persoane cu domiciliul necunoscut, în cazul în care instanța sesizată cu litigiul s-a asigurat, înainte de a se pronunța, că toate demersurile impuse de principiile diligenței și buneii credințe au fost întreprinse pentru a-l putea găsi pe pârât.

---

¹ Art. 16 din Regulamentul nr. 44/2011 instituie norme de competență teritorială în litigiile privind contractele încheiate cu consumatorii, stabilind, în cuprinsul paragrafului nr.1 **reguli de competență teritorială alternativă**, atunci când consumatorul are calitatea de reclamant (dispozițiile având caracterul unor norme de favoare pentru consumator, în considerarea situației sale speciale) și în cuprinsul paragrafului nr. 2 (ce s-a solicitat a fi interpretat de CEJ), **reguli de competență teritorială absolută** edictate, de asemenea, în favoarea consumatorului, din aceleași rațiuni prezentate anterior, dispunându-se că „*acțiunea poate fi introdusă împotriva consumatorului de către cealaltă parte la contract numai înaintea instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia consumatorul își are domiciliul*”;

Potrivit art. 59 din Regulamentul nr. 44/2001:

„(1) Pentru a determina dacă o parte are domiciliul pe teritoriul statului membru ale cărui instanțe sunt sesizate, acestea aplică legislația internă.

(2) În cazul în care o parte nu are domiciliul pe teritoriul statului membru ale cărui instanțe sunt sesizate, instanța, pentru a determina dacă partea are domiciliul pe teritoriul unui alt stat membru aplică legea statului membru în cauză”

*

Regulamentul (CE) 44/2001 face parte din dreptul intern, fără vreo altă transpunere, astfel încât cele statuate de Curte de cauza *Hypotečni banka* și în jurisprudența citată în această cauză, respectiv interpretarea dată prevederilor din regulament, se aplică în mod corespunzător și în alte cauze.

Principii care decurg din această hotărâre:

1. Cerința respectării dreptului la apărare astfel cum este enunțată și de art. 47 din Carta Drepturilor fundamentale a Uniunii Europene trebuie aplicată concomitent cu respectarea dreptului reclamantului de a sesiza o instanță care să se pronunțe cu privire la temeinicia cererilor sale - **par. 49**;
2. Reiterând jurisprudența sa anterioară (*Gambazzi, C-394/07, par. 29*), Curtea a statuat că respectarea dreptului la apărare nu constituie un prerogativ absolut, ci poate conține restricții. Totuși, aceste restricții trebuie să răspundă efectiv unor obiective de interes general urmărite de măsura în cauză și să nu constituie, în raport cu scopul urmărit, o încălcare disproporționată a drepturilor menționate (*principiul proporționalității*) – **par. 50**
3. Imperativul respectării dreptului la apărare trebuie pus în contrapondere cu preocuparea de a se evita situațiile de denegare de dreptate cu care s-ar confrunta un reclamant ca urmare a imposibilității localizării pârâtului, ceea ce constituie un obiectiv de interes general (*Gambazzi, par. 31-33*)– **par. 51**;
4. Dispozițiile art. 26 alin. (2) din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretate în sensul că o instanță competentă potrivit regulamentului nu poate continua în mod valabil procedura în cazul în care se constată că pârâtul nu a putut primi actul de sesizare a instanței, decât dacă au fost întreprinse toate demersurile pentru a-i permite acestuia să își pregătească apărarea. În acest sens, instanța sesizată trebuie să se asigure că toate demersurile impuse de principiile diligenței și buneii-credințe au fost întreprinse pentru a-l găsi pe pârât – **par. 52**;
5. Posibilitatea de a se continua procedura fără știrea pârâtului și reprezentarea acestuia printr-un curator special numit de instanța sesizată constituie restrângeri ale dreptului la apărare al pârâtului, însă aceste

Comparație cu legislația internă relevantă:

- Regulamentul nr. 44/2001 făcând parte din dreptul intern, interpretarea dată de Curte în această cauză se impune în cauze similare;
- În dreptul intern, art. 95 din Codul de procedură civilă prevede posibilitatea citării pârâtului al cărui domiciliu nu este cunoscut prin publicitate. Cu toate acestea, reclamantul trebuie să dovedească faptul că a întreprins toate demersurile necesare pentru aflarea domiciliului pârâtului, iar dacă acesta se înfățișează și dovedește că a fost citat cu rea-credință prin publicitate, toate actele de procedură îndeplinite în această modalitate se anulează, reclamantul putând fi sancționat cu amendă;
- Legislația internă nu prevede posibilitatea desemnării unui curator pentru reprezentarea pârâtului al cărui domiciliu nu poate fi stabilit; o astfel de posibilitate este recunoscută doar în privința persoanelor lipsite de capacitate de exercițiu ori a celor lipsite de reprezentare legală sau în privința cărora se constată existența unui conflict de interese între reprezentant și reprezentat (art. 44 C. proc. civ.);
- Potrivit **art. 106 din Noul Cod de Procedură Civilă** : *„Dacă pârâtul are domiciliul sau, după caz, sediul în străinătate ori acesta este necunoscut, cererea se introduce la instanța din țară în a cărei circumscripție se află reședința acestuia, iar dacă nu are nici reședința cunoscută, la instanța în a cărei circumscripție reclamantul își are domiciliul, sediul, reședința ori reprezentanța, după caz”*, iar prin **art. 118 din NCPC** se stabilește competența teritorială exclusivă în litigiile îndreptate împotriva unui consumator în favoarea instanței de la domiciliul consumatorului.